

Žal se sistematično s pregledom gorniške literature na Slovenskem ni ukvarjal nihče, ne uredniki, ne filozofska fakulteta. Nimamo niti kronološkega, ne tematskega pregleda nad njo. V tem eseju dajemo poudarek izključno tematski razvrstitvi, pri čemer ostajamo zgolj na ravni poskusa pregleda nad slovensko gorniško prozo.

V zadnjih sto letih, kar izhaja Planinski vestnik in deluje slovenska planinska organizacija, se je te proze nabra-

lo toliko, da je možen tematski pregled. Zaradi odmerjenega prostora je bolj naštevalen kot opisno kritički. Esejev o gorniški prozi se lotevamo kronološko, to je od prvih izročil ljudskega pripovedništva dalje.

1) Balthasar Hacquet: Oryctographia Carniolica I. 1778, II. 1781, III. 1784, IV. 1789.

2) prav tam, predgovor II. dela Oryctographia.

(Nadaljevanje prihodnjic)

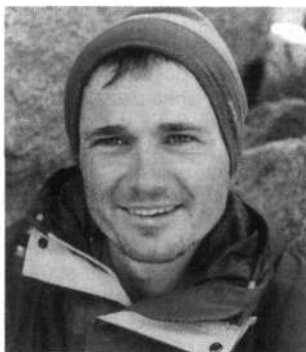
NAVEZA DVEH V PRVENSTVENI SMERI SEVERNEGA VRHA SKUPINE PAINE V JUŽNI AMERIKI

ROJEN POD RADOVEDNO ZVEZDO

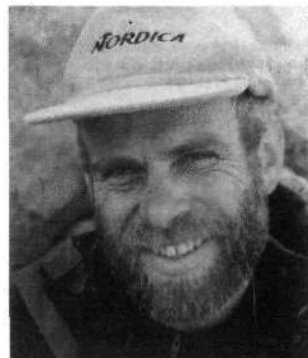
Slovenska alpinista **Marko Prezelj** in **Andrej Štremfelj** sta letošnjega 6. februarja ob pol šestih popoldne po lokalnem času po 43 urah in pol plezanja po vzhodni steni priplezala na Severni vrh (2260 m) atraktivno lepe gorske skupine Paine v Patagoniji. Dokončala sta smer, ki so jo leta 1988 začeli **Edo Kozorog**, **Matjaž Ravhekar** in **Ivan Rejc**, svojo razmeroma zelo krušljivo smer, ki je objektivno nevarna predvsem v spodnjem delu, pa sta imenovala Rojen pod radovedno zvezdo.

Letošnjega 12. januarja sta Prezelj in Štremfelj pripotovala v Buenos Aires in že naslednji dan z letalom nadaljevala pot v Rio Gallegos, od tod pa z avtobusom prek Rio Turbio do Puerta Natales v Čilu. Dne 15. in 16. januarja sta v tem kraju nakupovala hrano in urejala dovoljenja za plezanje v narodnem parku Torres del Paine, proti večeru drugega dne pa so ju iz krajevnega urada napotili v park z obljubo, da bosta dovoljenje dobila ob vstopu v park.

Pa ga nista, kajti ko sta se z avtobusom iz Puerta Natales pripeljala do kraja Laguna Amarga, kjer je vstop v park in izhodišče za plezanje v stolpih Paine, tam o njunem dovoljenju niso nič vedeli. Napotili so ju do drugega vhoda v park ob jezeru Toro, uro vožnje od prvega vhoda, kjer jima je po dveh urah in po dvakratnem posredovanju uradnika iz Natalesa le uspelo dobiti dovoljenje, za katerega sta morala plačati 750 ameriških dolarjev. Ko sta imela dovoljenje v žepu (ki pa je bil »lažji« za kar precej denarja), sta se odpeljala nazaj do prvega vhoda v park in odšla do Hosterie Las Torres, kjer je med drugim kamp in izhodišče za pohod do baznega tabora pod stolpi.

Marko Prezelj

Andrej Štremfelj

ŠOTOR POD STOLPOM

Dne 18. januarja sta se iz tega kampa odpravila do baznega tabora in do tod hodila tri ure, opremo pa so jima komaj četrto ure daleč od tabora prinesli s konji. Eno uro po polnoči naslednjega dne je bila vsa oprema v taboru, kamor sta jo znosila na lastnih plečih.

Potem ko sta si uredila bazni tabor, sta največji del opreme 20. januarja znosila do velikega balvana pol-druge uro daleč od vstopa v steno. Dve uri dolgo pot sta opravila dvakrat, dopoldne in popoldne.

Potem ko sta naslednje jutro še enkrat nesla opremo do stene, sta še isti dan začela plezati. Do 6. februarja, celih 17 dni torej, sta se potem ukvarjala s to steno in s tem stolpom, s temi 27 raztežaji, ki so ju pripeljali na vrh stolpa.

Prvi dan plezanja sta preplezala samo prvi raztežaj in se zvečer po vrvi vrnili do balvana, kjer sta postavila šotor; v njem je bilo kljub vsemu še vedno mnogo udobneje kot v steni. Toda ker je ponoči začelo deževati, sta naslednje jutro odšla v svoj bazni tabor, že dan pozneje pa spet pod steno in v njej preplezala še dodatne tri raztežaje, potem pa naslednje dni od enega do treh — kadar sta seveda plezala, kadar ni deževalo ali snežilo in kadar ni premočno pihal veter. Vsak večer do 29. januarja sta prenočevala bodisi pri balvanu, bodisi v svojem baznem taboru, 29. januarja pa sta pod steno nesla posteljo in vso drugo opremo za bivak. Ta dan sta potem preplezala 10. in 11. raztežaj, postavila v stolpu posteljo in prvič prespala v steni, čeprav je ponoči snežilo in je pihal kar

Skupina Paine, v Severnem vrhu je vrisana smer, ki sta jo preplezala Prezelj in Štremfelj

Foto: Marko Prezelj

močan veter. Naslednji dan sta v snegu in mrazu preplezala še 12. raztežaj, potem pa plezalnno vrv in kline pustila v steni in sestopila do baze.

Zadnji januarski dan je v baznem taboru deževalo, snežilo in močno pihalo, prvi februarjski dan pa ju je zaradi dopoldanskega izboljšanja zvalil do balvana, kjer sta nekaj časa strmela nad polomljenim šotorom, ki ni mogel kljubovati močnemu vetru, potem sta svoje domovanje postavila in utrdila in v njem prenočila, toda že naslednji dan sta v vetrovnem vrmenju odšla nazaj v bazni tabor.

V ORKANSKEM VETRU NA VRHU

Ker je bilo 3. februarja dopoldne spet jasno, sta se odpravila do balvana, toda že popoldne se je spet oblačilo in veter jima je znova podrl šotor. Postavila sta ga vnovič, v njem prenočevala in upala na izboljšanje vremena, da bi naslednji dan nadaljevala delo, vendar sta naslednje jutro ugotovila, da je šotor neuporaben. Zato sta se preselila pod balvan, kjer sta si uredila bivak. Popoldne 4. februarja sta z dodatno opremo odšla pod steno in se po fiksnih vrveh povzpela do postelje na koncu 11. raztežaja, počistila 12. raztežaj in plezalnno vrv od tod dalje zamenjala s fikсно. Čeprav je bilo vreme slabo, čeprav je snežilo in je pihal kar močan veter, sta v steni postavila posteljo in se odločila bivakirati.

Dne 5. februarja je bil po dolgem času lep in sončen dan, ki sta ga plezalca izkoristila za plezanje 13. raztežaja. Ta dan sta dosegla najvišjo točko, ki so jo leta 1988 dosegli Kozorog, Ravhekar in Rejc. Pozno popoldne sta se po fiksnih vrveh spustila do svojega bivaka v steni, naslednje jutro zaradi slabega vremena skoraj obupala, ko pa se je izboljšalo, sta dopoldne vzpon nadaljevala ter splezala še 19. raztežaj, ki se je končal na rami; tam se je končala tudi Prezljeva in Štremfeljeva prvenstvena smer.

Pot sta od tod nadaljevala po lažjem svetu kakšnih sto metrov, od tod preplezala raztežaj, ki sta ga ocenila s četrto do peto težavnostno stopnjo, nato pa sta imela do vrha še kratko pot s težavnostjo od prve do tretje stopnje.

Ob pol šestih popoldne sta v orkanskem vetru priplezala na vrh. Veter je bil tako močan, da sta se ponekod po ravnih izpostavljenih delih plazila po vseh štirih. Vrh, ostro skalno konico, sta objela jahaje, razgled pa je bil odličen.

ZAMUDEN DEŽEVEN SESTOP

Sestop je bil v močnem vetru težaven vse do začetka fiksnih vrvi. V steni sta puščala le sidrišča, zato je bil sestop zamuden. Noč ju je ujela na bivaku, kjer sta nameravala preživeti zadnjo noč v steni, ki pa ni bila prav nič prijetna: deževalo je in snežilo in takšno vreme se je nadaljevalo tudi naslednji dan. Čeprav sta bila do kože premočena, sta se odločila ostati v steni še eno noč, četudi sta bila brez hrane in pijače.

Dne 8. februarja se je zjutraj vreme za kratek čas izboljšalo. Pospravila sta posteljo in se začela spuščati ob vrvi. Spuščanje je bilo zaradi številnih prečk počasno, tako da sta šele po treh urah dosegla vznožje stene. Opremo sta odvela na ledenik, od tod pa sta z delom svojega premoženja sestopila v bazni tabor.

Dan pozneje sta počivala, medtem ko je zunaj neusmiljeno deževalo, še dan kasneje sta se povzpela do ledenika in preostalo opremo znosila v bazni tabor, kjer sta ves naslednji dan sušila premočene dele.

V dolino sta sestopila 13. februarja in tam naročila kornje, tri dni pozneje pa je bila vsa njuna oprema v spodnjem kampu, od koder so že redne prometne povezave s svetom. Teden dni sta počasi potovala do Buenos Airesa, od koder sta se vrnila v domovino.

V celoti sta lahko plezala le osem dni, povprečno od tri do šest ur dnevno, le en sam dan jima je uspelo plezati kar 12 ur. Efektivno sta plezala 43 ur in pol. Poleg dni, ki sta jih kolikor je bilo le mogoče izkoristila za plezanje, bi bili v času njenega bivanja okoli stolpov Paine za plezanje primerni le še štirje dnevi, vendar sta morala te dni poskrbeti za transport svoje opreme.

Po opravljenem vzponu sta si ogledala še nekaj alpinistično zelo zanimivih sten v skupini Paine, poleg tega pa sta obiskala še skupino Fitz Roy in Cerro Torre.

M. R.